

ILLUSTRATIE: RHONALD BLOMMESTIJN

Saoediërs twitteren liever dan de straat op te gaan, want prijs van echte revolte is te hoog

Religieuze sjeiks grootste slachtoffers van getwitter. Tweet van 140 tekens is wat anders dan preek

Leo Kwartan

Twee weken geleden zoefde ik in een Rolls Royce door Riyad. Begraven in een zachtlederen fauteuil zag ik de futuristische architectuur van de hoofdstad van Saoedi-Arabië voorbijtrekken, feëriek oplichtend in de nacht. Bij de Feisaliah Mall was het een drukte van belang. Uit een niet-aflatende stroom taxi's stapten zwartgesluisde vrouwen met kinderen, nanny's en druk telefonerende echtgenoten voor het beoefenen van de nationale hobby: shoppen. Bij Dunkin' Donuts zag ik de jonge generatie hetzelfde doen: snacken en twitteren.

Later dineerde ik in de tuin van de eigenaar van de Rolls, een politiek geëngageerde banker. Zoals vele Saoediërs heeft hij zich aangesloten bij de twittergekte in zijn land. Elke dag worden in miljoenen tweets zaken besproken die tot voor kort onbespreekbaar waren, zoals schending van mensenrechten, corruptie en religieuze schijnheiligheid. Via twitter coördineren vrouwen acties om hun recht op autorijden op te eisen en schelden verhitte sjeiks de kerels van die vrouwen uit voor pooiers. Twitter is ons parlement, zuchtte de banker voldaan.

De Saoedische twittergekte heeft geleid tot speculaties over de toekomst van het land. Hoe kan het dat in Tunesië, Egypte, Syrië, Jemen en Bahrein mensen-

massa's de straat zijn opgegaan om hun leiders te verjagen, maar dat het Saoedische koningshuis buiten schot blijft? Zijn de Al Saoed dan niet hoogbejaard, autoritair en corrupt? Heersen ze dan niet over een jonge bevolking met een hoge werkloosheid die zich bovendien kapotverveelt onder de terreur van islamitische moraalridders? Wat weerhoudt de Saoediërs ervan ook in Riyad de Arabische lente uit te roepen?

In recente publicaties over Saoedi-Arabië klinkt een zekere frustratie door. Het land maakt een revolutie in slow motion door, of men spreekt van een revolutie die nog moet komen. Alsof de wetten van het Tahrir-plein universeel zijn en in elke Arabische twitteraar een demonstrant huist. De Saoedische oppositie in het buitenland draagt bij aan deze beeldvorming. Zo schreef Madawi Rashid in 'Foreign Affairs' dat haar land rijp is voor revolutie. Niemand schijnt te beseffen dat deze vrouw sinds 1975 niet meer in Saoedi-Arabië is geweest.

Ik geloof niet dat er in Saoedi-Arabië een revolutie gaat plaatsvinden. Demonstreren zit de Saoediërs niet in het bloed. Toen in maart 2011 overal in de Arabi-

Ook in Saoedi-Arabië werd schoorvoetend een Dag van Woede georganiseerd. Opkomst: één demonstrant

sche wereld revoluties woedden, werd ook in Saoedi-Arabië schoorvoetend een Dag van Woede georganiseerd. Opkomst: één demonstrant. Wie als reden aanvoert dat het Saoedische regime draconische straffen uitmeet, onderschat de repressieve kwaliteiten van dictators als Khaddafi en Assad. Het verschil is dat in Libië en Syrië de demonstranten bereid waren de prijs voor hun protest te betalen. In Saoedi-Arabië niet.

Een sjiiitische activist die ik ontmoette, vatte het kernachtig samen: het enige waar Saoediërs zich druk om maken is dat ze niet kunnen leven als de Emirati's en de Kataren. In een land waar je geen belasting betaalt, zorg en onderwijs gratis zijn en de nationale hobby bestaat uit shoppen liggen de prioriteiten anders dan in een armetierig land als Syrië. Toegegeven, ook in Saoedi-Arabië bestaan achtergebleven regio's. Er zitten duizenden politieke gevangenen achter de tralies. De welvaartsstaat lijdt onder corruptie. Het is echter niet genoeg om massaal de straat op te gaan.

Ik vroeg de activist naar de situatie in de Oostelijke Provincie. Hier liggen de immense olievelden. Er wonen ook twee miljoen sjiieten die zich achtergesteld voelen. Mede onder invloed van de opstand in Bahrein zijn ze daar wel de straat opgegaan. De 23 doden die sinds 2011 zijn gevallen staan in schril contrast tot 150.000 dode Syriërs. De hand van Iran, die complotdenkers achter de sjiiiti-

sche opstand zien, is nooit aangetoond. En de oplossing is volgens de activist doodsimpel: geef ons banen bij de overheid en gelijke rechten en de sjiiitische oppositie is morgen verdwenen.

Oppositie voeren heeft in Saoedi-Arabië iets elitairs. Het zijn de intelligentsia die driftig twitteren dat Saoedi-Arabië een constitutionele monarchie moet worden en dat vrouwen moeten kunnen autorijden. Vaak westers opgeleid en Engels sprekend zijn deze activisten wilde gesprekspartners voor diplomaten en journalisten die geen Arabisch beheersen. Hun eisen krijgen daardoor meer aandacht dan gerechtvaardigd is.

Een populair horrorscenario is dat moslimextremisten ooit de macht in Saoedi-Arabië zullen grijpen. Dit is immers het land van Bin Laden, dat jihadisten heeft geëxporteerd naar talloze brandhaarden. De religieuze sjeiks blijken echter de grootste slachtoffers van het getwitter. Ze hebben weliswaar allemaal een account, maar een tweet van 140 tekens is wat anders dan een preek in de moskee waar iedereen geacht wordt te luisteren en te zwijgen. Iconen van weleer worden nu te kijk gezet als krompraters en letterdieven. Met satanisch genoeg, want niets menselijks is Saoediërs vreemd.

Leo Kwartan is arabist en werkzaam als adviseur voor bedrijven die opereren in het Midden-Oosten.

